

Valtuustoaloite ennaltaehkäisevä palveluseteli perheille

KHALL 21.11.2023 § 227

558/00.02.00/2023

Kunnanjohtaja

Hallintosäännön 18 luvun 2 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Kuntalaissa ei säädetä valtuutetun tai muun luottamushenkilön aloiteoikeudesta. Valtuutettu saa vireille asioita tekemällä valtuusto aloitteen.

Kuntalain 23 §:n mukaan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettut toimenpiteet.

Seuraava kesken oleva aloite tuodaan nyt käsittelyyn:

Valtuustoaloite 25.4.2023

Sotkamon Keskustan valtuustoryhmä

”Sotkamon Keskusta edellyttää ennaltaehkäiseviä toimia sotkamolaisten lapsiperheiden arjen tukemiseksi. Perheet ovat monipuolisia ja tarpeet ennaltaehkäisevistä toimista ovat perhekohtaisia. Useat perheet kamppailevat arjessa jonkin haasteen kanssa. Haaste voi olla lyhytaikainen, äkillisesti muodostunut tai pidempiaikainen. Tärkeintä on saada apua ja tukea nopeasti, jotta tilanteet palautuisivat normaaliin päiväjärjestykseen mahdollisimman nopeasti. Oikea—aikaisesti tarjottu apu vähentää tarvetta kalliille korjaaville palveluille. Sotkamon Keskusta esittää perheiden tukemiseksi perheen tarpeen mukaista palveluseteliä.

Palvelusetelillä perhe saisi tarvitsemansa palvelun hankittua nopeasti. Kunta hyväksyy perheen valitseman palveluntarjoajan valmistelussa muodostuvien sääntöjen mukaan. Hyväksytyistä palveluntarjoajista kunta ylläpitäisi listaa kotisivuillaan. Taloudellisen tuen suuruus määritettäisiin valmistelussa. Mutta ehdotamme lähtökohdaksi esimerkiksi 200€ arvoista palveluseteliä vuodessa ja sosiaalityön arvioidessa tarvetta tukea voidaan lisätä.

Palvelusetelin avulla kunnan alueelle voi muodostua yritysten ja yhdistysten tarjoamaa palvelua, jota ei aiemmin ole ollut riittävästi saatavissa, kuten tukihenkilötoimintaa tai erityislasten harrastusten palvelua.

Ennaltaehkäisevällä työllä tuetaan perheen jaksamista ja ehkäistään syrjäytymistä, mikä samalla parantaa kuntalaisten mielenterveyttä ja hyvinvointia. Ennaltaehkäisevää perhetyötä tulee tarjota lapsiperheille, joilla ei ole lastensuojelun asiakkuutta. Jälkijättöinen tuki on kallista ja

resurssien väärinkäyttöä. Vanhojen toimintamallien rinnalle löytyy uudenlaisia ratkaisuja lapsiperheiden arjen tukemiseksi.

Kokonaisuuden kannalta on hyvä huolehtia, että palveluseteli ei estä asian kannalta keskeisten viranhaltijoiden tietoisuutta perheen tilanteesta. Tällöin viranhaltijoilla on mahdollisuus tehdä perinteistä perhetyötä, jossa suunnitellaan tavoitteellinen ja koko perheen huomioon ottava palvelukokonaisuus. Nämä palvelut muun muassa tukevat vanhemmuutta, vanhempien jaksamista ja kasvatustyötä, perheen vuorovaikutusta ja elämänhallintaa kriisin kohdatessa. Samalla myös lapset voivat paremmin.

Sotkamon Keskustan valtuustoryhmä haluaa, että aloitteen aihe valmistellaan viimeistään vuoden 2024 talousarvioon.”.

Aloitteen käsittely:

Sivistysjohtaja

Hyvinvointikoordinaattori

Perheiden hyvinvoinnin edistäminen on yksi Sotkamon kunnan hyvinvointisuunnitelman tavoitteista. Perheille suunnattuja ennaltaehkäiseviä palveluita on kehitetty yhteistyössä hyvinvointialueen, seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Perheiden pesäkolo -toiminta käynnistyi Sotkamossa alkuvuodesta 2023 Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Sotkamon seurakunnan järjestämänä. Kerran kuukaudessa kokoontuva Perheiden Pesäkolo on kaikille avoin ammatillisesti ohjattu kohtaamispaikka, jossa perheillä on mahdollisuus tavata muita lapsia ja vanhempia, saada tukea ja apua sekä osallistua ohjattuun toimintaan tai vain viettää aikaa yhdessä lasten ja perheen kanssa. Seurakunta järjestää perheille monenlaista toimintaa Sotkamossa, kuten kerhoja, lapsiparkkeja ja maksutonta hoitoapua (Pikkuhelppi). Pikkuhelppiä voi käyttää kolme kertaa syyskaudella ja kolme kertaa kevätkaudella. Hoitohetken tarkoitus on tarjota vanhemmille omaa aikaa tai mahdollisuutta jutella mielessä liikkuvista asioista. Pikkuhelpissä toimivat seurakunnan lapsityönohjaaja ja lastenohjaaja. Pikkuhelppi järjestetään perheen toiveiden mukaan seurakunnan kerhotilassa tai seurakunnan leikkikentällä.

Kainuun hyvinvointialue järjestää tukihenkilötoimintaa sosiaalihuoltolain mukaisena palveluna tai lastensuojelulain mukaisena avohuollon tukitoimena erityisen tuen tarpeessa olevalle lapselle. Tukihenkilöpalvelun sisältö, toiminnan tavoitteet ja kesto määritellään aina yksilöllisesti ja sitä myönnetään aina käyttäen harkintaa, yksilöllisesti lapsen ja perheen kokonaistilanne huomioon ottaen. Tukihenkilöpalvelu on asiakkaalle vapaaehtoista. Lapselle voidaan myöntää tukiperhe silloin, kun vanhempien voimavarat ovat vähissä ja perheeltä puuttuu sukulaisten ja ystävien muodostama läheisverkosto ja lapsi on erityisen tuen tarpeessa. Tukiperhetoiminnalla tuetaan ja vahvistetaan vanhempien jaksamista ja kasvatustaitoja, ja sen tarkoitus on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä. Tukiperhetoiminta voi kestää tilapäisesti ja poikkeuksellisesti enimmillään 14 pv/kk. Tukiperhetoiminnan tavoitteena on tukea lapsen perhettä niin, että he selviytyvät jatkossa omin voimavaroin.

Hyvinvointialueen lapsiperheiden ammatillinen kotipalvelu on sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaista sosiaalipalvelua. Palvelu on tarkoitettu lapsiperheille. Sen tavoitteena on tukea perhettä arjessa selviytymisessä. Kotipalvelu toteutetaan yhteistyössä perheen kanssa. Lapsiperheiden kotipalvelu voi olla tilapäistä asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista silloin, kun vanhempien voimavarat ovat riittämättömät. Lapsiperheiden kotipalvelu on vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista, joka voi olla myös konkreettista auttamista kotitöissä. Lapsiperheiden kotipalvelun tarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Palvelu myönnetään pääsääntöisesti tilapäisenä palveluna ja enintään seitsemän (7) käyntikertaa kalenterivuodessa. Muu kuin tilapäinen palvelu edellyttää sosiaalihuoltolain 36 §:n mukaista palvelutarpeen arviointia siinä laajuudessa kuin tarve edellyttää ja asiakassuunnitelmaa.

Sotkamolaisista lapsista suurin osa on varhaiskasvatuksessa (vuonna 2022 84,2 % 1-6 vuotiaista). Osuus on Kainuun kuntien suurin.

Perheiden on lisäksi mahdollista hankkia tilapäistä hoitoapua muun muassa Mannerheimin Lastensuojeluliiton tai yksityisten palveluntarjoajien kautta.

Perheille suunnattujen ennaltaehkäisevien palveluiden ja rakenteiden kehittämistä jatketaan yhteistyössä eri toimijoiden kesken osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Viestintää olemassa olevista palveluista voidaan aina kehittää. Perheiden osallisuuden varmistaminen sekä vaikuttaviksi todettujen toimintamallien hyödyntäminen ovat avainasemassa perheiden hyvinvointia edistettäessä. Palvelusetelien tarkoituksenmukaisuutta ja kohdentamista tulee miettiä.

Lisätietoja asiasta antavat sivistysjohtaja Merja Ojalampi, puh 044 750 2125 tai merja.ojalampi@sotkamo.fi ja hyvinvointikoordinaattori Kukka-Maaria Pyykönen, puh 040 680 6711 tai sähköpostitse kukka-maaria.pyykonen@sotkamo.fi

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että edellä esitelty kesken oleva aloite on asianmukaisesti käsitelty ja on annettu riittävä selonteko tehdyistä toimenpiteistä.

Kunnanhallitus päättää tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kunnanhallitus
Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan ehdotuksen.

Otteet

Kunnanvaltuusto